

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پژوهش و روایی (1)

مدرس : مرتضی نجفی

• چگونه می توان از تجربه آموخت؟

یادگیری تجربی

- افراد به کمک تجربه می آموزند و تجربیات مبنایی برای ارائه ایده ها است
- تجربه افراد را به بینش، درک و فن / تکنیک می رساند.
توانایی که توضیح آن برای کسانی که فاقد چنین تجربه ای می باشند دشوار به نظر می رسد.
- یادگیری تجربی برای موقعیت های پیچیده یادگیری مناسب است.

مفهوم روایت

روایت مهمترین وسیله ارتباط ما با دیگران است . با تحلیل عناصر روایت ، ما به معنایی که شخص در ذهن دارد پی می بریم . ما با روایت های خود جهان را در ذهن میسازیم و واقعیت را در چارچوب روایت می فهمیم. در عین حال ، روایت ، فهم ما از جهان واقعیت است و ما از خلال روایت، جهان را درک می کنیم.

ویژگی های روایت

- 1 - روایت بیان تجربه ما از وقایع است .
- 2 - بیان وقایع در روایت و داستان ، مبتنی بر تسلسل زمانی است .
- 3 - روایت دارای پیرنگ است . پیرنگ ، طرح کلی است که روایت ما از آن تبعیت می کند.
- 4 - روایت دارای جنبه علی است و ما در بیان روایت خود و ارتباط بین رخدادها ، پاره ای حوادث را به حوادث دیگر ، ارتباط علی می دهیم.
- 5 - روایت یک کل منسجم است . نوعی پیوند میان اجزاء به ظاهر جدای وقایع زندگی تا معنادار شوند.
- 6 - ما از طریق روایت به تجربه های خود معنا می بخشیم .

پژوهش روایتی چیست؟

پژوهش روایتی یک راهبرد پژوهشی است که پژوهشگر به کمک آن زندگی افراد را مطالعه می کند و از یک یا چند نفر می خواهد که داستانهای زندگی خود را بیان کنند. سپس، این اطلاعات توسط پژوهشگر به صورت روایت زمانی بازگویی یا بازسازی می شوند. در پایان روایت مورد نظر، پژوهشگر دیدگاههای زندگی شرکت کننده را با دیدگاههای زندگی خود در قالب روایت جمعی (مشترک) تلفیق می کند (کلاندینین و کنلی، 2000).

کرسول (2012) معتقد است اصطلاح روایی از فعل « روایت کردن » یا « بیان کردن با جزئیات » می آید. در طرحهای پژوهش روایی محققان زندگی افراد را شرح می دهند، داستانهایی را در مورد زندگی مردم جمع آوری و بیان می کنند، و روایت های تجربیات فردی را می نویسند. روایت، به عنوان گونه متفاوت تحقیق کیفی، به طور خاص بر مطالعه فرد خاص، جمع آوری داده ها از طریق جمع آوری داستان، گزارش تجربیات فردی، و شرح هدف آن تجربیات برای فرد توجه دارد.

همچنان که از نامش پیداست روایت و داستان گویی مهمترین مشخصه ی این روش پژوهشی است. روایت و داستان با همه ی ویژگی های خاصی که دارند. بحث توالی بین رخدادها. بحث زمانمندی، آغاز و میانه و پایان داشتن. روابط علی مورد نظر در داستان و ...

پژوهش روایی

- اصطلاح روایی از فعل « روایت کردن » یا « بیان کردن (مانند داستان) با جزئیات » می آید.
- روایت، به عنوان گونه متفاوت تحقیق کیفی، به طور خاص بر مطالعه فرد خاص، جمع آوری داده‌ها از طریق جمع آوری داستان، گزارش تجربیات فردی و شرح هدف آن تجربیات برای فرد توجه دارد.
- در طرح‌های پژوهش روایی روایت ، شیوه اصلی است که از طریق آن، انسانها تجربه های خود را درون رشته رخدادهایی سامان می‌دهند که از نظر زمانی پرمعنا و بااهمیت است.

- وجه مشخص روایت‌ها سازماندهی خطی رویدادهاست. مبنای روایت‌ها اتصال پی‌درپی و ظاهر شدن داستان در آن‌هاست. به بیان دیگر روایت‌ها دارای یک آغاز، مجموعه‌ای از کنش‌های مداخله‌کننده و به دنبال آن پایانی هستند که منوط به کنشهای قبلی حادث شده است.

- "هر لحظه‌ی تاریخی هم نتیجه‌ی فرایند قبلی است و هم شاخصی به سوی جهت مسیر آینده‌ی آن است" (تامپسون، ۱۹۷۸).

انواع پژوهش روایی (روایت) :

سرگذشت نامه : نگارش زندگی شخص ، توسط دیگری است.

تاریخچه زندگی : به قصد شرح و توصیف کل زندگی شخص نگاشته می شود.

تاریخ شفاهی : خاطراتی است که فرد از زندگی خود می گوید و محقق آن را ثبت و ضبط می کند.

خود نوشت نامه : تحریر مؤلف از زندگی خود است .

خودمردم نگاری یا اتوانوگرافی : صورت دیگری از شرح حال زندگی مؤلف است با این تفاوت که مؤلف در آن علاوه بر شرح وقایع زندگی خود به تفسیر آن در بستر فرهنگ می پردازد.

انواع دیگر پژوهش های روایی

- **یادداشتهای میدانی از تجربه های مشترک**
گزارشهای میدانی که از طریق مشاهده شرکت کنندگان در عرصه عملی مشترک گردآوری می شود، یکی از ابزارهای اولیه کار پژوهش روایی است (کلاندین، هافمن، 1988).
- **دفترچه یادداشت های روزانه**
یادداشتهای روزانه شرکت کنندگان در صحنه عملی، یکی دیگر از منابع داده ها در پژوهش روایی است. دفترچه یادداشتهای روزانه را هر دو گروه شرکت کنندگان - پژوهشگران و کاروان- می توانند فراهم سازند.
- **مصاحبه ها**
یکی دیگر از ابزارهای گردآوری داده ها در پژوهش روایی، مصاحبه ساختارنیافته است. مصاحبه میان پژوهشگر و شرکت کننده برگزار می شود، مصاحبه بخشی از گزارش روایی در حال انجام را تشکیل می دهد.
- **داستان گویی**
نمونه های برجسته فراوانی از کاربرد داستانهای زیسته افراد به منزله منابع داده ها در پژوهش روایی می توان یافت.

- **نامه نگاری**

نامه نگاری شیوه‌ای از ورود به گفتگوی مکتوب میان پژوهشگر و شرکت کنندگان و مورد دیگری از منابع داده‌ها در پژوهش روایی است. از دید بسیاری از روایت شناسان، نامه نگاری شیوه‌ای از ارائه تفسیر روایی موقت و پاسخگویی بدان است (کلادینین، 1986).

- **نوشته‌های خودزیست نگارانه و زیست نگارانه**

یکی دیگر از منابع داده‌ها در پژوهش روایی خود زیست نگاریها و زیست نگاریهاست. خود زیست نگاریها گاه در داستان‌هایی ظاهر می‌شوند که آموزگاران بازگو می‌کنند یا در خود زیست نگاریها متمرکزترند.

- **منابع دیگر داده‌های روایی**

پژوهندگان روایی از منابع داده‌های دیگری نیز بهره می‌گیرند. اسناد و مدارکی مانند برنامه‌های کلاسی و خبرنگارها، نوشته‌هایی مانند قواعد و اصول، عکس برداری، استعاره و دامنه‌های شخصی همه منابع بالقوه داده‌های پژوهش روایی‌اند (شورت، 1991).

روایت در دیدگاه های متفاوت

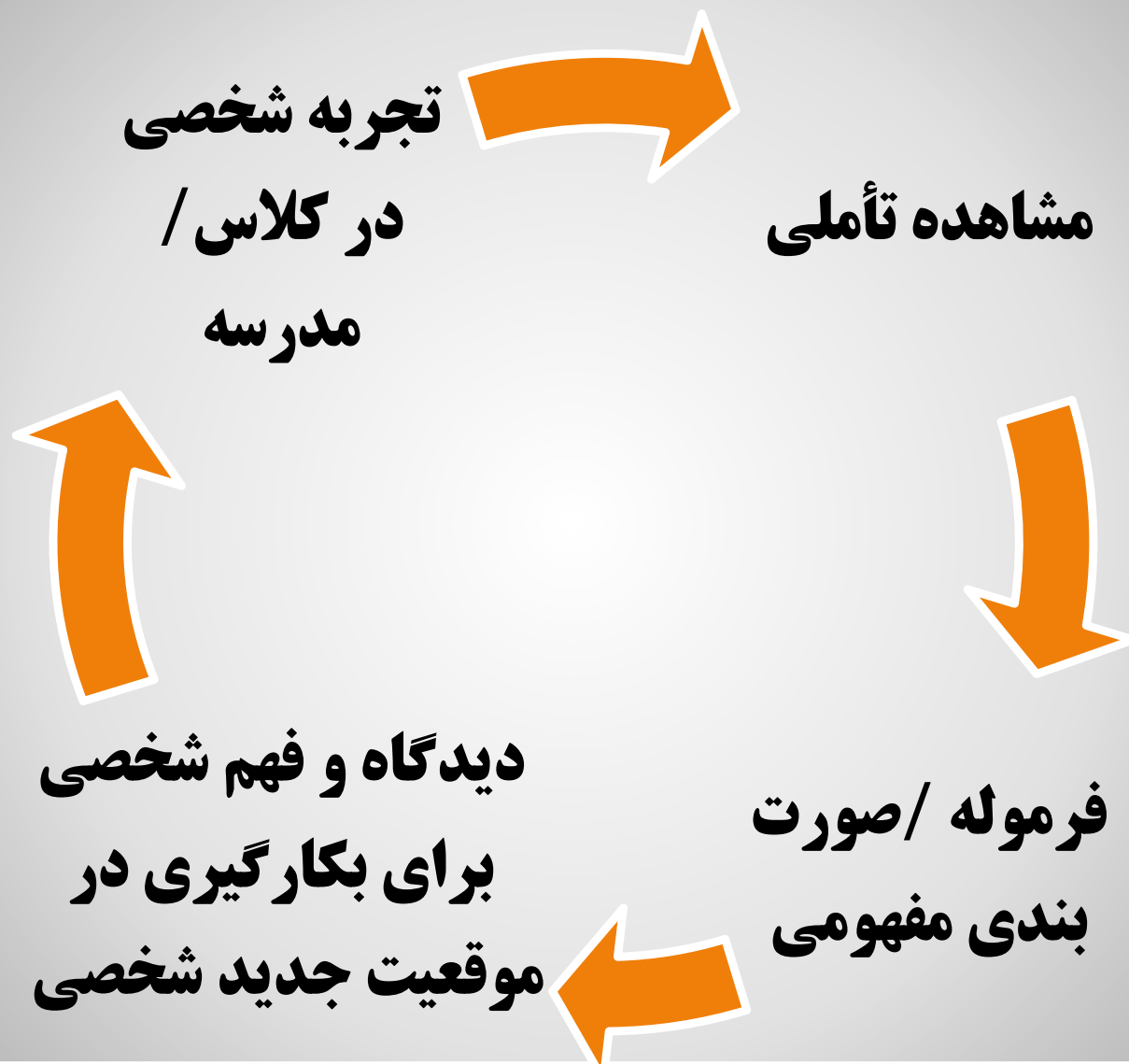
1 - روایت بخشی از هستی انسان

در نوع اول ، روایت توجه محققان را به خاطر رابطه ای که با ساختار عمیق هستی انسان دارد، به خود جلب کرده است . این دیدگاه ریشه در تفکرات جان دیویی دارد. انسان ها با بیان داستان به تجربه های خود (زندگی خود) معنا می بخشند.

2 - روایت ابزار بازنمایی

این دیدگاه روایت را ابزار بازنمایی می داند . در این دیدگاه به کاربرد و تأثیر روایت در سطح عملی تری توجه می شود . از این منظر ، روایت روش های بازنمایی تجارب به صورت سازمان یافته است . روشی برای ایجاد پیام های مجاب کننده ، معنادار و مشوق عمل.

رابطه واقعیت و روایت ، از رئالیسم توصیفی متأثر است یعنی روایت و واقعیت دو چیز جدا از هم هستند و روایت راه دسترسی به واقعیت است.

ویژگی روایت

- طرح
- تم
- ساختار
- شخصیتها
- راوی
- زمینه
- زمان و موقعیت

زمان در طرح های پژوهش روایی

- معمولا این روایت دارای آغاز، وسط و پایان اند. درک گذشته فرد هم چنین حال و آینده مؤلفه کلیدی دیگر در پژوهش روایی است. محققان روایی تاریخ گذاری تجربیات فرد را تحلیل می کنند و گزارش می دهند.
- این جنبه ها شامل: گرفتاری، تضاد، یا مبارزه؛ شخصیت اصلی یا نقش؛ و ترتیب با رابطه علت و معلولی اشاره شده (طرح) تشکیل شده اند.
- همان طور که طرح آشکار می شود توالی توسعه آن طرح، پدیدار شدن بحران یا مرحله تغییر، و نتیجه گیری یا سرانجام باشد. محققان روایی امید دارند این سیر داستان را در حین گوش دادن به بیان داستان افراد ذخیره کنند.

بیان دوباره روایت

- بیان دوباره روایت فرایندی است که در آن محقق داستان‌هایی را جمع آوری می‌کند، آن‌ها را برای ویژگی‌های اصلی داستان (مثلاً، زمان، مکان، طرح و محل وقوع) تحلیل می‌کند، و در نتیجه داستان را بازنویسی می‌کند تا آن را در توالی زمانی قرار دهد. هنگامی که افراد داستانی را بیان می‌کنند، این توالی معمولاً از بین می‌رود یا به لحاظ منطقی ایجاد نمی‌شود. با بیان دوباره روایت، محقق توالی زمانی و پیوند میان ایده‌ها را فراهم می‌آورد. شیوه‌های متعددی برای بیان دوباره روایت وجود دارد.

شرایط، شخصیت‌ها، فعالیت‌ها، مسائل، و راه‌حل

کدگذاری برای مضامین

- در تحقیقات کیفی، داده‌ها می‌توانند به مضامینی تفکیک شوند.
- محققان روایی داده‌های داستان را به مضامین یا دسته‌هایی کدگذاری می‌کنند.
- شناسایی مضامین پیچیدگی داستان را فراهم می‌آورد و عمق را به بینش در مورد درک تجربیات فرد می‌افزاید.
- محقق تعداد کمی از مضامین، مانند پنج تا هفت، را شناسایی می‌کند.

فرایند تحلیل داده ها

- کد گذاری واژگانی / نکات کلیدی (کشف مفاهیم مستتر در متن)
- طبقه بندی کد ها بر اساس اشتراک و تعیین مفهوم
- برای کد ها می توان شناسه تعریف کرد و زمانی که طبقه بندی صورت می گیرد این شناسه ها چگونگی رد گیری کد ها را نشان دهد.
- با مقایسه مفاهیم مختلف می تواند زمینه مشترک میان آن ها را بهتر نمایان ساخت و از این طریق می توان امکان طبقه بندی های یکسان بدست آورد.
- رابطه مجموعه طبقات و مفاهیم ذیل آن برای یک تحلیل پایانی می تواند در قالب یک شبکه ارتباطی نشان داده شود (الگو ها روابط، شباهت عبارت ها)
- این تحلیل باید با یافته های علمی همراه شود و به عنوان زیر بنای تحلیل در نظر گرفته شود.
- فرضیه های پژوهش

تحلیل ساختار روایت ها

- **قاعده‌ی حذف:** / انتخاب یعنی حذف همه‌ی گزاره‌هایی در متن که برای تفسیر گزاره‌های دیگر گفتمان مهم نیستند و بر حقایق دلالت ندارند.
- **حذف شدید:** که در صورت قوی‌تری از قاعده قبلی است. در این حالت جزییاتی که به لحاظ مکانی مهم هستند اما در سطح کلان‌تر فاقد اهمیت- اند حذف می‌شوند.
- **تعمیم:** گزاره‌های غیر مرتبط حذف نمی‌شوند، بلکه با ساختن گزاره‌ای که به لحاظ مفهومی کلی‌تر است، آن را از جزئیات معنا شناختی جملات مربوط منتزع می‌کنیم.
- **ساختن:** در این حالت با جانشین ساختن گزاره‌ها در یک توالی مشترک، آن‌ها را با یکدیگر در نظر می‌گیریم. در حقیقت گزاره‌هایی را می‌سازیم که بر حقیقت کل دلالت دارند.
- **قاعده صفر:** در این حالت گزاره‌ها تغییر نمی‌یابد و مستقیماً در سطح کلان پذیرفته می‌شوند

فعالیت

- یک واقعه در طول دوره تحصیلات خود را که تأثیر ماندگار داشته است را در قالب یک روایت (داستان) بر روی کاغذ بیاورید و ویژگی های روایت را در آن مشخص کنید .
- می توانید نوشته خود را با این عبارت آغاز نمایید:
- آن روز وقتی.....
- مثل هر روز.....
- مشغول.... که
- برای آن روز.....
- آن روز تصمیم داشتم
- از قبل برای

در پایان موضع گیری و اظهار نظر خودتان درباره آن واقعه را یادداشت نمایید.